

1100 éve Európában, 20 éve az unióban

A nemzeti könyvtár országos bemutatkozása a féléves kulturális programsorozat keretében

Fotó: Menner Bernát Alapfokú Művészeti Iskola

2024. július 1-jével Magyarország átvette az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét, amelynek jegyében féléves útjára indult az 1100 éve Európában, 20 éve az unióban című kulturális programsorozat, amelyet a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Alap támogatott.

Ennek célja az volt, hogy a kultúrstratégiai intézmények országos turnén mutassák be az általuk őrzött örökségünket, értékeinket, és a nagyközönséggel együtt ünnepeljék a magyar kultúra hozzájárulását az európai kultúra sokszínűségéhez.

A féléves programsorozatban részt vevő intézmények országszerte 300 rendezvényt szerveztek 19 vármegyében, 24 helyszínen: tematikus, interaktív kiállítások, színház, cirkusz- és táncművészeti, irodalmi előadások, foglalkozások, ösztönző művészeti beszélgetések, közönségtalálkozóval egybekötött filmvetítések, hagyományainkat ápoló kézműves-foglalkozások, hungarikum-jáérték és a magyar konyha remekeit kínáló gasztrobusz várta az érdeklődőket országszerte. A múzeumok standján pedig a múzeumboltokban fellelhető ajándéktárgyak közül válogathattak a látogatók, valamint különböző múzeum-pedagógiai játékokba és foglalkozásokba kapcsolódhattak be. A *Kultúra.hu* „Mi, magyarok” aloldala egyfajta digitális archívumként őrzi a kulturális országjárás pillanatait.

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár (MNMKK OSZK) is szerepet vállalt a 2024.

december 29-én lezárult kulturális programsorozat sikerében, interaktív irodalmi előadásokkal és foglalkozásokkal gazdagítva az események sorát. Mind a 19 vármegyében jártunk, 20 alkalommal jelentünk meg, a programokon összesen 1871 fő, átlagosan 95 érdeklődő vett részt. A helyszíneket – amelyeket a legtöbb esetben valamely megyei fesztivál keretébe illesztettek – központi egyeztetést követően kaptuk meg. A 20 programból 11 könyvtárban valósult meg, 1 kastélyban, 4 egyéb közművelődési intézményben (ebből 2 szabadtéren), 1 művészeti iskolában, 1 múzeumban, 2 a Nemzeti Táncszínházban.

Háromféle programot kínáltunk, amelyek közül az adott helyszínen a minket vendégül látók választhattak:

- „Száll a világ lepkeszárnyon” – énekeltek versek;
- Játsszunk együtt! Zenei barátságok. Liszt és Chopin, Európa csillagai;
- Mesetarisznya – Az 1100 éves mesekönyv.

Mind a két előadás és a legkisebbeknek szóló foglalkozás tematikája a magyar kulturális örökség középpontba helyezésével, az európai kulturális kapcsolatok bemutatásával szólított meg széles közönséget. A programokat a Cimborá Alapítvány – amelynek elnöke a legendás Cimborá televíziós műsor kitalálója, vezetője, szerkesztője, É. Szabó Márta – szakmai partnerségével dolgoztuk ki. Az alapítvány értékrendje és célkitűzései egybecsengenek a nemzeti könyvtár szándékaival: az örök, valódi értékeknek

nemcsak a megőrzése, de a sokféle formában történő átadása is fontos feladatunk. Elsősorban olyan művek magas színvonalú, tudományos igényű ismeretterjesztő feldolgozását szerettük volna nemcsak a közönség elé, de közel is vinni a közönséghez, amelyeket a nemzeti könyvtár őriz. Ennek a megvalósítása nem egyszerű feladat, hiszen az érdekes, értékes, unikális dokumentumok bemutatása számos kihívást jelent: a kéziratok, kották, fotók, első kiadások stb. konkrétan nem adhatók kézbe, de a tartalmukat, üzenetüket hitelesen, ugyanakkor közönségbarát módon (edutainment) érdemes átadnunk. Három pillért fogalmaztunk meg, ezekre kellett felépítenünk a programokat: különleges dokumentum(ok) a nemzeti könyvtárból, hiteles, elismert, széles közönséget megszólító előadó és az interaktivitás.

Célunk innovatív megvalósítása érdekében segítségül hívtuk a művészetet és képviselőit, azaz felkértük a nemzeti könyvtár nagyköveteit: Sebő Ferenc Erkel Ferenc-díjas, Kossuth-díjas zene-

„A féléves programsorozatban részt vevő intézmények országszerte 300 rendezvényt szerveztek 19 vármegyében, 24 helyszínen”

szert, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékének egyetemi tanárát és Soós Réka Junior Prima díjas népdalénekest, akik „Száll a világ lepkeszárnyon” című műsorukban Babits Mihály-, Weöres Sándor-, József Attila-verseket is énekeltek, amely szerzők hagyatéka a nemzeti könyvtár kéziratgyűjteményét is gazdagítja. A dalokhoz fűzve érdekes háttér-információk hangzottak el a versek születéséről, a költők életéről, alkotói módszereiről, és még a verstani ismeretek sem hangzottak idegenül Sebő tanár úr szemléletes előadásában. Számos példát kaptunk arról, hogyan fonódott össze a szöveg és a dallam, hogyan hálóztak be különböző korokat, hogyan bukkantak fel az egyes hangszerek Európa különböző országaiban.

Felkértük Érdi Tamás Liszt Ferenc-díjas, Prima Primissima díjas zongoraművészt, a Magyar Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat) kitüntetettjét, Becze Szilviát, a Bartók rádió kiemelt szerkesztő-műsorvezetőjét, zenészt és Érdi-Harmos Rékát, hogy Liszt és Chopin: Európa csillagait

című műsorukban elevenedjen meg a XIX. századi Európa zeneszerző zsenije.

Zeneműtárunk Liszt-gyűjteménye nemzetközi hírű, bővelkedik a két zeneszerzővel kapcsolatos dokumentumokban, amelyekből válogatva segédanyagot is készítettünk. A fantasztikus művek mellett megidéztek a két zenei nagyság alakját, párhuzamos élettörténetüket, zenetörténeti adalékokkal színesítve a közönség ismereteit.

Benedek Elek hitvallása volt, hogy a legkisebbekkel kell kezdeni az olvasást, az igényes kultúra megszerettetését, és ebben egyetértünk mi is a Cimbora Alapítvánnyal. Így mindenképpen szerettük volna megmutatni, hogy a nemzeti könyvtárban az óvodás, kisiskolás korosztálynak is helye van.

Körömi Gábor Mezei Éva-díjas drámapedagógust, dr. Sándor Ildikó néprajzkutatót, mesemondót, a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt és a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetettjét, Körömi Csen-

ge drámapedagógust, grafikust és Oláh-Bebesi Bori dramaturgot kértük fel, hogy megidézzék Benedek Elek mesevilágát Az aranytulipánnal, amelynek első kiadását mi őrizzük.

A Mesetarisznya – 1100 éves mesekönyv (Az aranytulipán című mese a Benedek Elek által gyűjtött, feldolgozott történeteket tartalmazó Magyar mese- és mondavilág: ezer év meseköltése című, először 1894–1896 között megjelent sorozat 4. kötetében található) foglalkozásán egy nagy közös játékra hívtuk a résztvevőket. A vándorló királyfi országról országra járva útközben több bajba jutott szereplőn segítve eljut a királynáig, aki olyan próbatétel elé állítja, amit csak varázslattal lehet megoldani.

Témáinkhoz olyan, a helyszíneken átadott, valamint a honlapunkról letölthető háttéranyagokat is készítettünk (Dalosfüzet és Meseútlevelel, valamint egy prezentáció a Zeneműtárunkban található Liszt- és Chopin-dokumentumokról, érdekességekről), amelyek nemcsak őrzik azok esszenciáját, de felhasználhatók mind az oktatásban, mind az ismeretterjesztésben hosszú távon is.

A résztvevői visszajelzések alapján az óvodásoktól a 120 évesekig mindenki talált érdeklődésének megfelelő, magas színvonalú, a magyar kultúra kimagasló értékeit bemutató, az európai kultúrtörténettel összekapcsolódó, fontos, mély tartalmakat hordozó előadást, amelyek a mese, a versek, a zene éltető erejét korszerű, magával ragadó és felemelő módon közvetítették.

Köszönetünket fejezzük ki a programsorozatban velünk együttműködő Cimbora Alapítvány elnökének, É. Szabó Mártának és munkatársainak, valamennyi művésznak, előadónak, szakértőnek, helyszínt biztosító közreműködőnek – kiemelten a könyvtáraknak – a körültekintő előkészítésért és a gondos lebonyolításért.

Sághi Ilona

A programokról
részletes
információk,
beszámolókat,
fotókat itt láthatók:

